

Utsikt

Nr 1 2025
RBU Stockholm

70

TILLGÄNGLIGA
UTFLYKTS-
PÄRLOR

IDROTT

Paraorientering
för alla åldrar

RÄTTSSÄKERHET

Så gör du en
JO-anmälan

KRÖNIKA

"Jag har världens
bästa jobb"

SKIDLÄGER I ROMME

Full fart för Ebbe i backen

RÖRELSEHINDRADE BARN & UNGDOMAR

STOCKHOLMS LÄN

Omdefiniering av framgång

En sak som ofta förbises är hur mycket barn med funktionsnedsättning bidrar till sin omgivning. De lär andra att vara tålmodiga, att hitta gemensamma lösningar, att se värde i olikheter. I skolan, på lekplatser eller i idrottssammanhang är dessa barn ofta förebilder för hur man överkommer hinder genom samarbete och anpassning.

Föräldrar och vårdnadshavare spelar en avgörande roll i att skapa en miljö där barnen får växa och utvecklas. Genom att erbjuda rätt stöd, skapa möjligheter för social interaktion och uppmuntra självständighet, kan de hjälpa sina barn att hitta sina egna styrkor. Det handlar inte om att skämma bort, utan om att ge barnet de verktyg det behöver för att kunna vara den bästa versionen av sig själv.

OCH SÅ FINNS den omvälvande kraften av vänskap. Barn med funktionsnedsättningar är ofta mer fokuserade på de mänskliga relationerna än på de

” Vi måste sätta press på media, kulturinstitutioner, politiker och beslutsfattare att göra plats för våra barn.

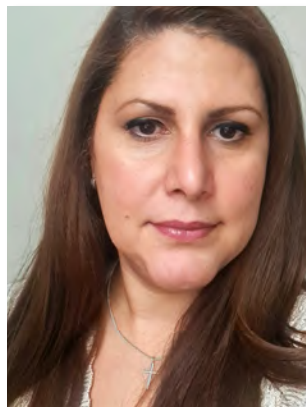
ytliga skillnaderna. När en vän hjälper en annan att rita en teckning, spela ett spel eller bara finns där som stöd, blir dessa handlingar en påminnelse om att livet handlar om gemenskap. För barnen är det inte de externa omständigheterna som avgör deras framgång, utan människorna de har runt sig och sättet de tillsammans kan skapa glädje och mening.

Att vara barn med funktionsnedsättning handlar inte om att leva i ett konstant tillstånd av kamp. Det handlar om att leva livet på sina egna villkor, trots att

världen inte alltid är tillgänglig. Och genom att ifrågasätta normen och hitta egna vägar kan barnen visa oss alla hur vi kan omdefiniera begreppet ”succé”.

SÅ KANSKE ÄR den största framgången för barn med funktionsnedsättning att vi som samhälle börjar förstå att framgång inte bara handlar om prestationer, utan om att vara autentisk, att finna sin plats i världen och att skapa meningsfulla relationer. Och när vi

förstår det, inser vi att dessa barns liv är fyllda med den största möjliga succén av alla. ●

Revan Hana

Ledamot i styrelsen för RBU Stockholms län

RÖRELSEHINDRADE BARN & UNGDOMAR

STOCKHOLMS LÄN

RBU i Stockholms län bildades 1954 och har idag cirka 1 600 medlemmar. RBU är

en förening för barn, ungdomar och unga vuxna med olika funktionsnedsättning och deras familjer. Genom föreningen kan man få kontakt med andra i liknande situation. RBU arrangerar aktiviteter och temakvällar/föreläsningar samt arbetar med påverkansarbete.

Utsikt

Utsikt ges ut av RBU Stockholms län och kommer ut med 4 nummer per år.

Redaktionsgrupp:

Sabina Soldati, Elise Jeppsson och Jessica Stjernström

Redaktör: Sabina Soldati

Ansv. utgivare: Carina Pahl Skärlind

Layout: Serpentin Media

Tryck: Åtta.45 Tryckeri

Nästa nummer: Juni 2025

Adress: RBU, S:t Göransgatan 84, 112 38 Stockholm

E-post: kontakt@stockholm.rbu.se

Tel: 08-650 58 12

Hemsida: www.stockholm.rbu.se

Följ oss även i sociala medier. Gilla RBU Stockholm på Facebook och Instagram för att se nyheter och aktiviteter.

Kansliet: Jessica Stjernström, kanslichef, Elise Jeppsson, medlemsansvarig, Therese Lagerman, samordnare för påverkansarbete, Elinore Brandén, fondhandläggare och Annika Stridh, ekonomi.

Omslagsfoto: Tomas Blideman

INNEHÅLL

4 Johan Lystad har fastnat för paraorientering.

6 Så anmäler du en myndighet.

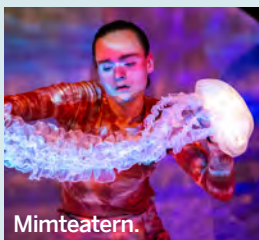
8 Vi vill lyfta Konfektyrverkstan i Gröndal.

10 Ordförande: "Vi ökar fokuset på kommunerna."

14 Tillgängliga utflyktspärlor i Stockholm.

18 RBU-äventyr och andra aktiviteter.

20 Teatertips, spel och ekonomilabb.

” Det är en ynnest att få ha ett så fint arbete att gå till.

22 Krönika av Maria Karlsson.

24 Kåseri av Helena Schramm Hedelin.

Ebbe Flygare Blideman, 6 år:

– Det roligaste med att åka biski är att hoppa. Skidlärarna är snälla.

Malte Flygare Blideman, 8 år:

– Det roligaste med att åka biski är att åka fort och att hoppa i guppen. Det är också kul att åka med kompisarna och att tävla.

Syskonen Ebbe och Malte Flygare Blideman gillar biski.

FOTO: TOMAS BLIDEMAN

Full fart i backen!

Jmars var det dags för det efterlängtrade skidlägret till Romme där ett antal medlemsfamiljer varje år får möjlighet att delta. Dagarna fylldes av biski-åk, gemensamma middagar, musikquiz, lunchgrillning och lek. En biski består av en stabil sits monterad på två skidor. Skidorna kantas samtidigt när sitsen lutas.

Hej medlem!

SKIDLÄGRET TILL Romme är en återkommande aktivitet som RBU Stockholm har erbjudit sedan 2023. Varje år finns det plats för för tjugo barn/ungdomar med familjer och assistenter. Barnen hittar ofta kompisar att leka med och föräldrarna umgås med varandra, ibland blir det kära återseenden från tidigare skidläger eller andra RBU-aktiviteter.

Funktionell skidskola, som ansvarar

för barnens biski-åk, delar upp dagen i ett förmiddagspass och ett eftermiddagspass med fem barn per pass och varsin lärare. Ofta finns det möjlighet för föräldrar att själva lära sig föra fram en biski, de går då en kurs hos Funktionell skidskola. I år var det en av föräldrarna som tog den chansen och som senare under veckan själv kunde åka med sin son.

På kvällarna samlas familjerna för gemensam middag på Romme Alpin hotellrestaurang. En av dagarna brukar arrangörerna ordna ett musikquiz eller någon annan gemensam social aktivitet. ●

TEXT: ELISE JEPPSSON

För fler bilder och filmer från Romme kan du besöka deras hemsida www.rommealpin.se

Med kartan i hand – Johan Lystad

Att Johan Lystad har ärvt pappa Jan-Erik Jonssons sinne att läsa kartor är uppenbart. På sina fem tävlingar i paraorientering har han kammat hem tre andraplatser i sin klass. Det har givit mersmak.

TEXT: JESSICA STJERNSTRÖM

FOTO: JAN-ERIK JONSSON

Johans intresse för paraorientering startade vid Karlbergs slott i Stockholm. Han och Jan-Erik var inbjudna till ett event med parasportförbundet och militären. Vid slottet hade man byggt upp en mindre bana för orientering för att visa upp sporten. Johan testade – och fastnade.

Paraorientering skiljer sig inte så mycket från vanlig orientering men vissa delar är anpassade. Paraorientering är oftast i park- eller stadsmiljö, man har digital avläsning vid stationerna och ofta behöver man bara hålla handen nära eller ovanför kontrollen för att det ska registreras. Man fäster en liten digital pinne på fingret som innehåller information om personen som tävlar och den registreras vid varje kontroll. I paraorientering behöver man inte ha kompass som i ”vanlig” orientering vars banor brukar ligga i skog och mark.

Banan i paraorientering är ungefär två kilometer lång och löper på plana gräsytor eller asfalt. Allt för att man enkelt ska kunna ta sig fram med rullstol. Man navigerar med hjälp av byggnader, vägar och annat i stads- eller parkmiljö.

JOHAN TRÄNAR INTE paraorientering så mycket mellan tävlingarna men det blir ofta löpträning och ibland deltagande i löpartävlingar. Johans använder en så kallad springvagn som rullar lättare än en rullstol och hans assistent springer bakom och skjuter på. Ett träningspass kan vara löpning från Huddinge centrum in till Stockholm eller så deltar de i något lopp. Johan

Johan Lystad

Ålder: 40 år.

Bor: I lägenhet, 3 rum och kök i Huddinge centrum.

Familj: lillasyster Lina 33, pappa Jan-Erik och mamma Eva. Sysselsättning: går på Nyttida dagliga verksamhet i Västertorp.

Intressen: Djurgårdare med säsongskort som tittar på varje hemmamatch och även vissa av deras träningar. Älskar djur och besöker ofta Eolhalls 4H-gård vid Mälaren i Axelsberg.

PARAORIENTERING – MED FOKUS PÅ KARTKUNSKAP

● Paraorientering, som egentligen heter precisionsorientering, är en del av Svenska Orienteringsförbundet. Precisionsorientering/paraorientering togs fram för 45 år sedan för personer med funktionsnedsättning. Kartkunskapen är i fokus. Vid varje kontroll finns upp till fem alternativa skärmar. Man ska på avstånd avgöra vilken skärm som sitter rätt

enligt kontrollringen på kartan och kontrollbeskrivningen. Här tävlar alla på samma villkor, oavsett kön, ålder och rörelseförmåga i gemensamma klasser i lättframkomlig terräng. Banorna är anpassade så att det går att ta sig fram med rullstol och liknande.

● I Sverige finns cirka 80

aktiva paraorienterare. Några av dem finns i Stockholmsområdet.

● Det finns ingen åldersgräns för

paraorientering.

● Mer info: Svenska Orienteringsförbundet, www.orientering.se. Projektledare paraorientering: Helena Hehlke, helena.hehlke@orientering.se, tel 070-204 83 12.

har vunnit ”Det glada midnattsloppet” som är innan det stora midnattsloppet i augusti på Södermalm i Stockholm. ”Det glada midnattsloppet” är två kilometer långt med tre tävlingsklasser: de som springer, de som rullar själv med sin rullstol och de som använder rullstol som någon annan knuffar på.

Även om löpträning är kul så är det paraorientering som får Johans ögon att lysa lite extra. Vad är då svårast med paraorientering?

– Svårast har varit att hålla i kartan, säger Johan. Man måste hela tiden vrida kartan utifrån vilket håll man springer och det är inte så lätt för mig men det har min pappa löst genom att montera fast en hållare på min springvagn, en sådan som cykelorienterare har på sina styren.

Johan, som är en aktiv person som vill uppleva saker, har naturligtvis testat många andra sporter innan paraorienteringen. Två gånger i veckan

d banar väg för paraorientering

Johan med sin assistent Stefan Knutsson-Ek på Östermalms IP under Stockholm City Cup 2023.

”Våga testa paraorientering. Ingenting är omöjligt.

spelar han bowling och tidigare har han spelat innebandy och bågskytte. Han har testat rullstolsdans, rullstolsrugby, elstolshockey och armcykling. Bäst gick det i bågskytte där han vann klubbmästerskapen, sedan slutade han.

– Man ska sluta på topp, säger han. Johan har också varit på seglarläger

i Göteborg men föredrog att åka med i följe båten som gick snabbt istället för i segelbåten som gick för långsamt.

ÄVEN OM JOHAN har haft många idrottssträngar på sin lyra så är det paraorientering som gäller nu. En paraidrott som han hoppas ska växa och locka fler utövare. Sverige är världsledande i orientering och kanske kan svenska paraorienterade också utmärka sig i världseliten en dag.

– Våga testa paraorientering. Ingenting är omöjligt, säger Johan och härmar Gunde Svan i *Fångarna på fortet*.

Och det stämmer. Ingenting är omöjligt för Johan som ser möjligheter och inte räds att prova nya saker, även sådant som vid en första anblick verkar svårt. Men Johan och hans pappa Jan-Erik har bevisat att det går att göra det man vill om man är nyfiken och söker efter lösningar istället för hinder. ●

Så fungerar en JO-anmälan – d

Visste du att du kan skicka in en anmälan till Justitieombudsmannen (JO) om du anser dig ha blivit felaktigt behandlad av en myndighet eller en person på en myndighet?

TEXT: ELISE JEPSSON

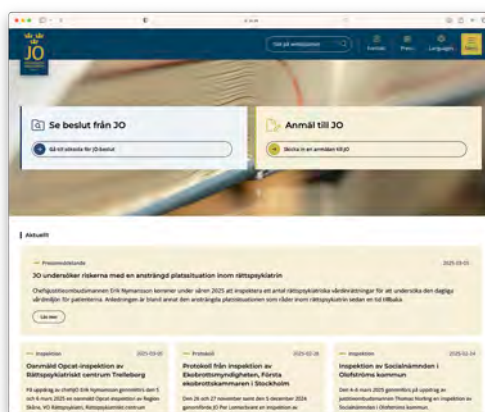
– Några återkommande områden där JO riktar kritik mot myndigheter är bland annat långsam handläggning av ärenden och brister i utlämnande av allmänna handlingar, berättar Maria Ennefors som är kommunikator på JO.

JO:s uppdrag är att utöva tillsyn över myndigheter och domstolar genom att granska att lagar och regler följs och speciellt regelverket som handlar om enskilda människors fri- och rättigheter gentemot det offentliga.

– JO kan inte ändra ett beslut i ett enskilt ärende. Är man missnöjd med ett beslut kan man överklaga till domstol. JO:s uppdrag är att främja rättssäkerheten och genom sina beslut ge vägledning till myndigheter om hur de kan agera för att följa gällande lagstiftning. Även om JO inte kan ändra ett beslut som en myndighet har fattat kan det vara en upprättelse för den enskilde när JO kritiserar en myndighet för fel som den har begått, säger Maria.

JUSTITIEOMBUDSMANNENS officiella namn är *Riksdagens ombudsmän*. De fyra ombudsmännen väljs av riksdagen i sexårs-perioder och efter det kan en ombudsman väljas om i ytterligare tre år. JO är också myndighetschef. Varje ombudsman har ansvar för olika områden, till exempel socialförsäkring och socialtjänst, polisen, kriminalvården och så vidare.

– Under 2024 kom det in strax under 12 000 anmälningar. Av dessa ledde ungefär 500 ärenden till någon form av kritikbeslut där ombudsmannen kritiserar myndigheten eller tjäns-

På jo.se kan du göra en JO-anmälan, och läsa ett urval av tidigare beslut.

temannen, säger Maria.

De allra flesta anmälningar som kommer in till JO skrivs av, det vill säga de utreds inte vidare. Det betyder inte att de inte är viktiga eller att ett fel inte har begåtts. Anledningen kan i stället vara att det är ett välkänt problem där JO redan har riktat kritik mot myndigheten eller att en utredning i ett liknande ärende redan pågår.

Maria Ennefors

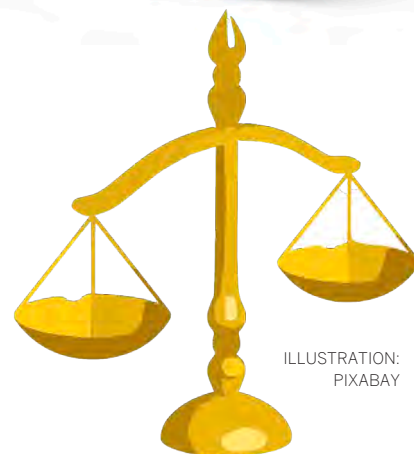

ILLUSTRATION: PIXABAY

Alla ärenden registreras och genom statistik kan JO få en bild över vilka myndigheter och områden som anmäls ofta och kan utifrån detta se mönster.

– Vem som helst kan lämna in en JO-anmälan. Anmälan måste göras skriftlig och det finns ett formulär på JO:s webbplats. Anmälan kan göras av en person som bor i Sverige eller utomlands, en vuxen eller ett barn, det kan vara en person som är direkt berörd eller en person som har observerat något. Däremot kan man inte vara

in rätt att anmäla myndigheter

JO har sitt kontor
vid Kungsträdgården
i Stockholm.

FOTO: WIKIPEDIA CC

budsmannens bedömning av ärendet framgår.

– Det kan vara bra att känna till att om JO väljer att utreda blir ärendet offentligt och den berörda myndigheten får veta namnet på anmälaren. När JO väljer att utreda ett ärende sker en väldigt grundlig utredning, säger Maria.

VILL DU GÖRA en JO-anmälan är det viktigt att bifoga så mycket relevant information som möjligt redan från start. JO utreder som sagt inte enskilda beslut. Det du kan anmäla är om du anser att myndigheten inte har följt gällande lagstiftning under utredningen av ditt ärende.

Många gånger svarar den anmälda myndigheten att de håller med om kritiken, men att de kanske har för lite resurser för att åtgärda problemet. I andra fall håller myndigheten inte med om kritiken. Då kritikbesluten endast är vägledande är det upp till myndigheterna om de vill följa JO:s uttalanden och förändra processer inom den egna verksamheten. Det är något som normalt görs, myndigheterna vill självklart göra rätt.

– När det gäller kritikbeslut som rör LSS-lagstiftningen kan det till exempel handla om att Försäkringskassan eller kommunen inte respekterat den enskildes integritet, att den enskilde fått vänta alldeles för länge på ett beslut eller att den enskilde eller ombudet inte haft tillräcklig insyn i eller fått tillräcklig information om handläggningen, avslutar Maria.

ÄR DU NYFIKEN och vill veta mer så finns ett urval av beslut publicerade på JO:s webb. Tanken med urvalet är att ge vägledning i hur lagen ska tolkas och att skapa praxis. Du kan själv söka efter beslut sorterat på datum, myndighet med mera i databasen. ●

JUSTITIEOMBUDSMANNEN – INSTITUTION MED ANOR

● Justitieombudsmannen (JO), eller Riksdagens ombudsmän som är det officiella namnet, granskar att myndigheterna arbetar enligt de lagar och regler som styr deras arbete – särskilt sådana lagar som berör enskildas rättigheter och skyldigheter i förhållande till det allmänna.

● Justitieombudsmännen väljs av riksdagen i sexårsperioder och är direkt ansvariga mot riksdagen. Det finns fyra ombudsmän.

De är helt självständiga i sitt arbete och sina beslut, ingen JO kan påverka de andras ärenden.

● Ombudsmännen granskar genom att:

- pröva och utreda klagomål från allmänheten,
- göra inspektioner hos myndigheter,
- genomföra utredningar på eget initiativ.

Lars Augustin
Mannerheim var
JO 1809–1823.

BILD: WIKIPEDIA CC

● Den moderna användningen av termen "ombudsman" började med Justitieombudsmannen i Sverige år 1809. Nu finns ombudsmannafunktioner av olika slag i alla världsdelar och cirka 140 länder.

● På JO arbetar närmare 90 personer varav cirka 60 är jurister. KÄLLA: JO.SE

”När en anmälan kommer in till JO går en jurist igenom den och bedömer om den ska utredas vidare.

anonym om man vill skicka in en anmälan. Ärendet bör heller inte vara äldre än två år, berättar Maria.

NÄR EN ANMÄLAN kommer in till JO går en jurist igenom den och bedömer om

den ska utredas vidare. I de flesta fallen skrivs anmälan av utan närmare motivering. Om JO anser att ärendet ska utredas vidare begär man in information från den anmälda myndigheten. Den anmälda myndigheten är skyldig att bistå JO i utredningen och måste lämna ett svar. Den anmälda myndigheten får ta del av anmälan och anmälaren får ta del av myndighetens svar. När utredningen är klar fattar en justitieombudsman ett beslut där ärendet redovisas och justitieom-

Konfektyrverkstan – en smakfull daglig verksamhet

Konfektyrverkstan är en arbetsinriktad daglig verksamhet i Gröndal i södra Stockholm. Utöver egentillverkade chokladpraliner säljer Konfektyrverkstan kakor, kryddblandningar och delikatesser från systerverksamheter och de andra dagliga verksamheterna på Glasade gången.

TEXT OCH FOTO: ELISE JEPPSSON

Under den här vinjetten uppmärksammar vi personer och initiativ som vi gärna vill lyfta och tipsa om.

Konfektyrverkstan ligger i Gröndal

Glasade gången består av fem enheter av arbetsinriktade verksamheter där Konfektyrverkstan är en av dem. De andra enheterna består av caféerna Hitom, Glasade gården och Glasklart samt restaurangen Glasade gången, alla belägna i söderort och inne i stan.

Syftet med deras verksamheter är *”att ge personer med funktionsvariation meningsfulla arbetsuppgifter, där var och en är behövd. Ett meningsfullt arbete är viktigt för alla människors utveckling och bidrar till att ge självförtroende och ökad livskvalitet”*.

KONFEKTYRVERKSTAN slog upp sina dörrar för allmänheten i september 2024. Personalen är förvånad över hur tidigt den blev så välbesökt.

– Innan jul var det så många kunder att vi sålde slut på det mesta i butiken, berättar Maria Forslöf som är arbetsinstruktör på Konfektyrverkstan.

Hon har tillsammans med sina kollegor Tina Sandö och Åsa Pettersson personalansvar för nio medarbetare samt för praktikanter och feriearbetare.

Tidigare tillhörde Konfektyrverkstans lokaler deras systerverksamhet Liljans dagliga verksamhet.

– Vi har ett fortsatt samarbete med Liljan som skapar keramik och annat hantverk som sedan säljs i vår butik. Vi får också varor levererade från vår andra systerverksamhet Lilla skafferi som tillverkar marmelad, äppelmos, gelé, saft och eterneller, berättar Maria Forslöf.

Tillverkningen av chokladpraliner startade för över tio år sedan men var sedan nerlagd under flera år. När butiken i Gröndal blev ledig planerade deras chef för att öppna en konfektyr-

Maria Forslöf jobbar i butiken.

verkstad där personalen skulle lära sig att göra praliner.

– Vid tillverkningen satsar vi på bra råvaror med hög chokladkvalitet, berättar Åsa Pettersson.

DAGEN STARTAR vid åtta på morgonen då personalen börjar med att planera dagen inför att medarbetarna kommer in lite senare. Arbetsuppgifterna på Konfektyrverkstan är att ta emot kunder i kassan, tillverka praliner i köket, packa beställningar samt olika administrativa uppgifter.

– Medarbetarna har individuella scheman och arbetsrutiner, och eftersom vi jobbar nära varandra är det lätt

Om Konfektyrverkstan

- En arbetsinriktad daglig verksamhet.
- Konfektyrverkstan tillverkar och säljer praliner.
- De säljer även andra delikatesser som marmelad och saft.
- Det går att göra beställningar därifrån.

Adress: Gröndalsvägen 27 i Gröndal.

Här finns en massa gott att köpa.

att ge stöd i olika arbetsuppgifter och moment, säger Maria Forslöf.

Alla medarbetare är bra på olika saker och behöver olika mycket stöd. Många blir specialiserade på en viss arbetsuppgift.

– En av våra medarbetare älskar att tillverka praliner och testa sig fram i köket. Hon lär oss andra hur man exempelvis gör skal i choklad för det är hon som gör det bäst.

DET ÄR EN HÄRLIG stämning på Konfektyrverkstan och det är inte svårt att förstå att det ofta är välbesökt. Maria

berättar att en del kunder har efterfrågat möjligheten att sitta ner och fika.

– Drömmen framöver är att kunna utöka med några bord och stolar så att kunderna kan sitta ner en stund med sin kaffekopp, att kanske ha en uteservering, säger hon och pekar ut mot gatan.

Även om de ganska nyss öppnade upp sin verksamhet finns det redan planer för framtiden.

– Till våren kommer vi att börja odla örter och annat till verksamheten på vår

I butiken säljs också alster från syster-verksamheterna.

balkong. Det kommer bli vår lilla oas och ytterligare en station att jobba vid.

Eftersom de fem enheterna är sammankopplade är det möjligt för medarbetarna att byta mellan dessa och testa sig fram inom de olika verksamheterna. Ibland gör medarbetare från andra enheter praktik på Konfektyrverkstan.

– Det är ett väldigt privilegierat jobb, avslutar Maria Forslöf. ●

Vi har fyllt 70 år men har barnasinnnet kvar

Jnför RBU Stockholms 70-årsfest lekte jag med en liknelse för vårt intressepolitiska arbete: Vi medlemmar är de som tillsammans ger oss en plats på gästlistan och de erfarenheter vi vågar dela får fotoblixtarna att riktas mot oss på röda mattan. Väl inne på festen armbågar vi stolta företrädare oss fram till VIP-bordet, paxar en plats och snor varje tillfälle att styra in samtalet på våra frågor. Det kan gå till såhär:

Är du inte mätt? Jag har klockat dina tuggor och tyvärr har du förbrukat din tid för förtäring, synd när det är dessert och en fri bar. Ska du gå på toaletten? Igen! Enligt gällande schablon måste du hålla dig till imorgon tyvärr. Varför tittar du så konstigt på mig? Alla vet väl att det endast är underkläder som är ett grundläggande behov. Kränker jag din integritet nu? Där tog din tid för konversation tyvärr slut. Du får sitta kvar här tyst, jag beställer färdtjänst till dig men det är omöjligt att säga när den kommer och jag kan inte lova att den kör dig dit du vill.

Barnkonventionen fyller fem år men vi är ännu inte bjudna.

En hel artikel, Artikel 23, är vigd åt "våra barn", ändå lyckas Sverige inte leverera ens på denna.

"Barn med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning bör åtnjuta ett fullvärdigt och anständigt liv under förhållanden som säkerställer värdighet, främjar tilltron till den egna förmågan och möjliggör barnets aktiva deltagande i samhället."

” En hel artikel, Artikel 23, är vigd åt ”våra barn”, ändå lyckas Sverige inte leverera ens på denna.

Än mindre upplever vi att "våra barn" inkluderas i övriga artiklar. Bristerna i regionen och kommunerna är inte nya men vi kommer att använda ett nytt verktyg. Både själva och tillsammans med Funktionsrätt Stockholms län som, *kanske tack vare vårt förslag*, valt Barn- och unga som årets tema.

VI KOMMER ATT arbeta för att regionen och kommunerna börjar fatta beslut utifrån "Artikel 3 – barnets bästa kommer i första hand" och "Artikel 4 – resurser ska nyttjas till fullo" för att tillgodo-se även våra barns rätt till utveckling och självständighet (skola, träning, lek, fritid med mera).

Det innebär att vi vill vända den utvecklingshabiliteringen haft en längre tid som gör det svårare att få intyg för de otaliga insatser vi behöver söka och överklaga för våra barn och ungdomar. Att hjälpmedel för

träning och fritid ska förskrivas och inga fler hot om nedläggning av träningsformer eller anläggningar. Att färdtjänstresor blir fria, kommer i tid och lämnar på korrekt adress. Att rampservice och tagvärdar återinförs på pendeltågen så att kollektivtrafiken blir mer tillgänglig och trygg.

VI KOMMER HA ökat fokus på att kommunerna följer "Artikel 9/10 – Barn ska inte skiljas från sina föräldrar" och slutar föreslå barnboenden istället för insatsen assistans och bostadsanpassning. "Artikel 13 – rätten till yttrandefrihet" och "Artikel 16 – barn har rätt till ett privatliv", genom att bevilja tillräckligt många assistanstimmar och resurser till förskolor och skolor så att även våra barn kan kommunicera och har rätten att säga Stopp min kropp.

Nu satsar vi på att stå högst upp på inbjudningslistan och piffar upp oss för kalas! ●

Carina Pahl Skärlind

Ordförande
RBU Stockholms län

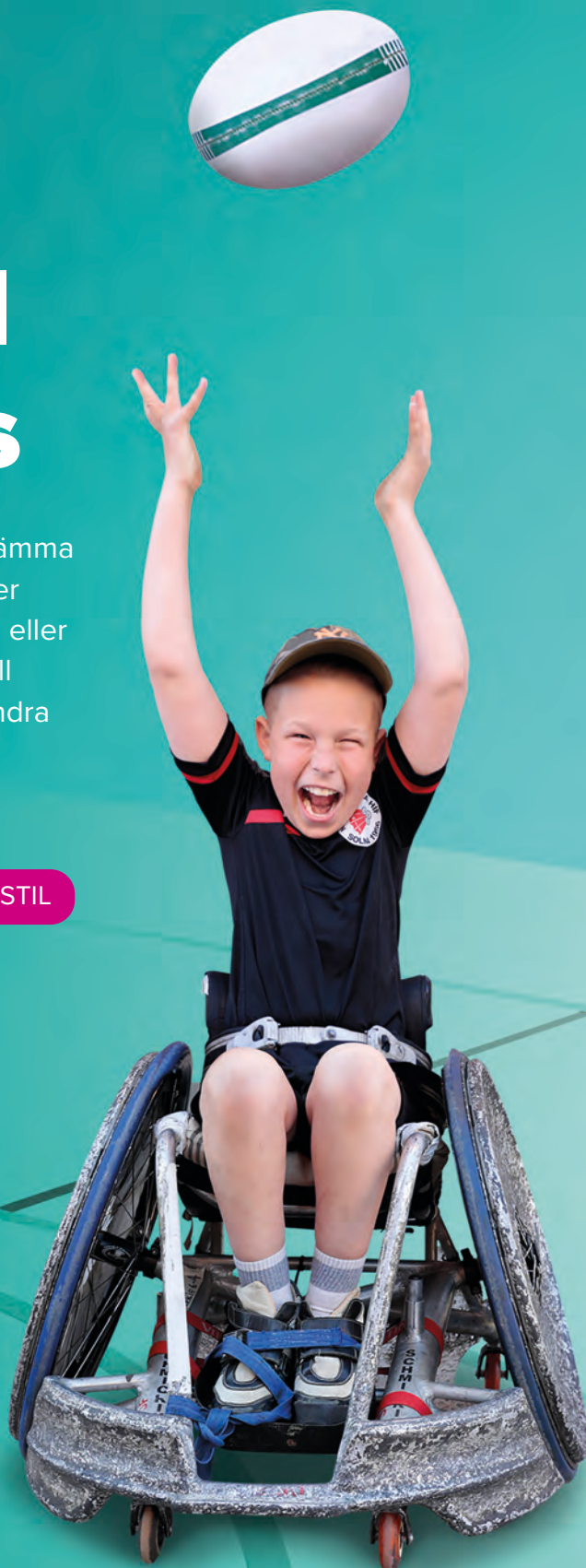
Nyckeln till lek och bus

Martin har rätt till sin frihet. Att själv bestämma när han rastar hunden, paltar äpplen, köper glass, går på kalas eller spelar rugby. Med eller utan mamma och pappa. Martin har rätt till samma liv, drömmar och frihet som alla andra barn. Varken mer eller mindre.

Gör som Martin, ha din personliga assistans i STIL

STIL

Personlig assistans på dina villkor

Rättigheter för barn och unga i fokus 2025

RBU Stockholm har avslutat ett aktivt påverkansår 2024 och inlett ett ännu mer aktivt 2025 – året då Funktionsrätt Stockholms län har tema Barn och ungdomar. RBU kommer vara en aktiv part i Funktionsrätts arbete med frågor som rör barn och unga med funktionsnedsättning.

TEXT: JESSICA STJERNSTRÖM

Kick-off på Funktionsrätt Stockholm

Den 5 februari höll Funktionsrätt Stockholms län en kickoff för att starta tema-året. På kickoffen var RBU representerat av tre ledamöter i styrelsen samt föreningens intressepolitiska talesperson och man diskuterade vilka frågor Funktionsrätt ska fokusera på inom temat.

RBU lyfte bland annat följande:

- Färdtjänst, man avslår i högre grad ansökningar vilket begränsar ungas möjlighet till ett aktivt liv.
- Skolskjuts, även här minskar antalet som beviljas skolskjuts. Det gör att det fria skolvalet inte gäller alla när ett barn som går i en anpassad skola långt hemifrån inte får den skolskjuts som är en förutsättning för att hen ska kunna gå där.
- Fritidshjälpmedel, både för fritid och övriga livet, ska vara kostnadsfria. Alla barn och unga har rätt till en aktiv fritid med de hjälpmedel som behövs.
- Transition, övergång från barn- till vuxensjukvård. Överlämningen från barn till vuxensjukvård är dålig och man tappar kompetens som går ut över ungdomen. Mycket av det upparbetade nätverket kring ungdomen försvinner när de fyller 18.

Här berättar vi om vilka påverkansfrågor RBU Stockholm arbetar med just nu. Det är oftast frågor inom region och kommun men kan någon gång vara frågor som rör ett större geografiskt område. Det är både nya frågor och sådant vi arbetat med tidigare som på nytt blivit aktuellt.

- Vikten av att Region Stockholm arbetar utifrån barnkonventionen.

Delaktighet för barn och ungdomar

Den 11 februari hölls en workshop med Region Stockholm på tema Delaktighet för barn och ungdomar inom regionen. Från RBU deltog sex personer från styrelse och kansli och föreningen tryckte hårt på vikten av att hela regionen följer barnkonventionen. Det kan till exempel gälla rätten att både ta del av och utöva

kultur eller behovet av att det finns ett alternativ till alla digitala tjänster för den som inte kan hantera den digitala tekniken. RBU lyfte också behovet av att Region Stockholm behöver lyssna mer på barn och unga. Man behöver tidigt ta in referensgrupper bestående av unga med funktionsnedsättning där de kommer till tals inom olika områden.

RBU framhöll också att kommunikation är grunden till delaktighet och tillgänglighet. Kommunikation måste ske på personens villkor med till exempel BLISS, ögonstyrd dator, teckenspråk, bildstöd eller annat.

Dialogsamtal med Miljöpartiet om habiliteringen

Den 16 januari deltog RBU, tillsammans

med flera andra funktionsrättsföreningar, på ett dialogmöte med Miljöpartiet i Region Stockholm. Mp ville veta hur föreningarnas medlemmar upplever habiliteringen, vad som fungerar bra och vad som kan bli bättre.

RBU lyfte bland annat att det är oklart vem som ansvarar för att skriva intyg för till exempel hjälpmedel. Idag hänvisar habiliteringen till primärvården då det krävs en läkare för att skriva intyg och habiliteringsläkarna nu är borta. Primärvården i sin tur upplever inte att de har rätt kunskap om personen för att kunna utfärda intygen.

Tidigare skrev habiliteringen ADL-intyg (Aktiviteter i det Dagliga Livet) som är nödvändigt exempelvis då man ska söka personlig assistans, söka ersättning såsom omvårdnadsbidrag eller flytta till eget boende. Idag hänvisas man ofta till primärvården även för det. Olika habiliteringar gör olika vilket ger en splittrad bild och svårigheter för den som behöver ett intyg att veta var hen ska vända sig. Problemet är att det inte finns gemensamma riktlinjer för vem som ska skriva intyg och den som behöver intyget bollas mellan olika enheter.

Fritids- och framtidsmässan i Stockholm

Den 14 februari deltog RBU, för andra året, på den av Stockholms stad arrangerade Fritids- och framtidsmässan.

Över 1200 besökare fick möta föreningar och verksamheter inom Stockholm men också prova på olika paradrotter. RBU knöt nya viktiga kontakter inför 2025.

Rh-gruppens motion om rullstolstaxi och skolskjuts

Rh-gruppen, fem rörelsehinderföreningar

RBU Stockholms monter på Fritids- och framtidsmässan.

FOTO: JESSICA STJERNSTRÖM

i samverkan, har skrivit en gemensam motion till Funktionsrätt Stockholms läns årsmöte om rullstolstaxi och skolskjuts. Barn och ungdomar förtjänar en rullstolstaxi och skolskjuts som kommer i tid och som är trafiksäker. Det är en förutsättning för att unga som använder rullstol eller liknande ska komma i tid till skola, träning eller arbete. Idag kan det ibland vara helt omöjligt att få en rullstolstaxi i rusningstid för att de bilarna är uppbookade i den turbundna verksamheten. Det strider mot tanken med rullstolstaxi som ska möjliggöra spontana resor även för den som inte kan åka med den ordinarie kollektivtrafiken.

Även skolskjuts som kommer för sent ställer till stora problem för de unga som får hög frånvaro i skolan då skolskjutsen är sen. Det finns också brister i kommunikationen med den resande. Ofta missar man att informera om att det är samåkning vilket är viktig information när man planerar sin resa.

I motionen föreslår man att Funktionsrätt Stockholm arbetar för att rullstolstaxi och skolskjuts håller tider och är trafiksäker.

Dialogmöte om färdtjänst

Rh-gruppen har tagit initiativ till att ha ett dialogmöte med samtliga partier inom Region Stockholm om färdtjänst. Inför det mötet, som ska hållas i maj, ska alla medlemmar i de fem Rh-föreningarna få en enkät om färdtjänst. Svaren från den enkäten ska ligga till grund för dialogmötet.

Fria hjälpmedel

RBU har skrivit en motion till Funktionsrätt Stockholms län om fria hjälpmedel. I motionen lyfter RBU vikten av att hjälpmedel både för fritid och vardag är avgiftsfria. Det är både en fråga om att alla unga ska ha samma rättigheter utifrån barnkonventionen men det är också en ekonomisk fråga. En redan ekonomiskt utsatt grupp ska inte behöva betala för hjälpmedel som är en förutsättning för att leva livet som andra. Region Stockholm har dessutom antagit hälsopolicy och avgifter på hjälpmedel vilket strider mot den antagna policyn.

Cirka 40 personer deltog i kursen som RBU var med och arrangerade.

Grundkurs i politiskt arbete

Den 16 februari höll RBU, tillsammans med FUB och Autism, en grundkurs i intressepolitiskt arbete. Totalt deltog cirka 40 personer varav sex var från RBU Stockholm. Deltagarna fick lära sig hur den politiska beslutsprocessen går till, var olika beslut tas och skillnaden mellan kommunalt, regionalt och nationellt påverkansarbete. Syftet var att öka intresset för påverkansarbete hos föreningarnas medlemmar.

Barnkonventionen i kollektivtrafiken

Den 3 mars hölls ett digitalt seminarium om barnkonventionen i kollektivtrafiken.

Funktionsrätt Stockholms län var värd för mötet som handlade om hur region Stockholms revisorer har granskat hur väl trafiknämnden följer barnkonventionen, som nu varit svensk lag i fem år. Deltagarna på seminariet fick ta del av revisorernas granskning om hur barnrättsperspektivet tas till vara i kollektivtrafiken.

RBU var representerade av personer från kansli och styrelse.

Nytt stresstest i kollektivtrafiken

Den 13 mars hölls ännu ett stresstest i kollektivtrafiken med trafikregionsråd Anton Fendert. Syftet var att följa upp det stresstest som genomfördes under hösten 2024. ●

Utsikt från Boobadet
i Saltsjö-Boo, Nacka.

Sol, picknick & tillgänglighet

Här är Stockholms utflyktspärlor

Ni har en ledig dag, solen skiner och picknickkorgen är packad. Men vart ska ni åka? Var finns det trevliga och tillgängliga platser att besöka?

Johan Lystad och hans pappa Jan-Erik Jonsson har utforskat många utflyktsmål under åren. Här delar de med sig av sina favoritplatser i Stockholmsområdet som är tillgängliga med rullstol.

Flottsbro friluftsområde, Huddinge

Att göra: Kolla på downhill med cykel och lådbil nedför Stockholms högsta skidbacke. Bada i Albysjön. Det finns servering och kanoter att hyra. Missa inte gångvägen vid och över kanalen

Johan och pappa Jan-Erik vid Boobadet.

mellan Albysjön och Tullingesjön.

Tillgänglighet: Brant backe ner till området. För att komma ner med bil behöver man passera en vägbom med

kod som man får i campingens reception. Området är relativt plant med grusvägar och stora gräsytor.

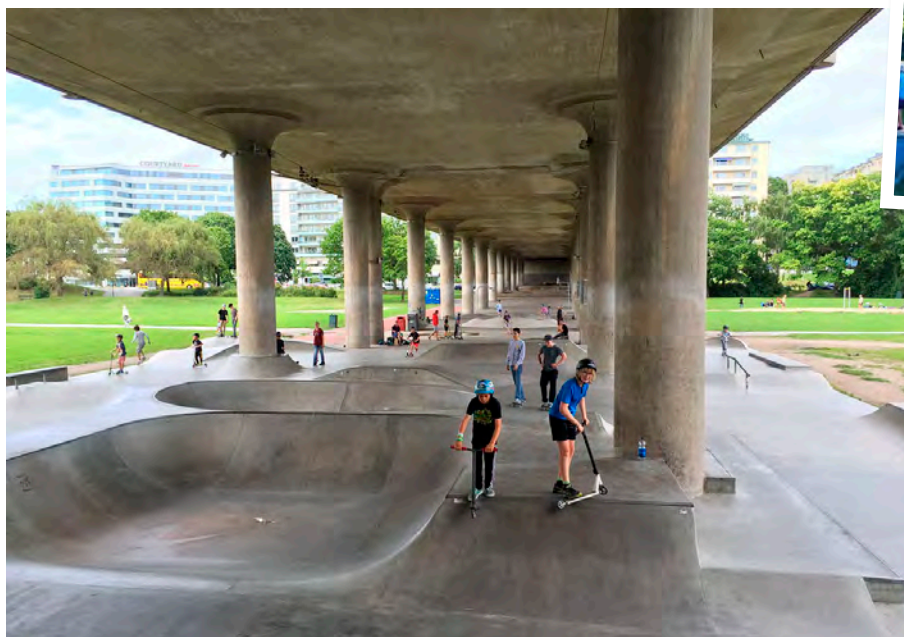
Adress: Häggstavägen,
141 32 Huddinge
www.flottsbro.se

Boobadet, Saltsjö-Boo, Nacka

Att göra: Bada och titta på fritidsbåtar som åker förbi. Området renoverades 2018 med ny brygga och ramp.

Tillgänglighet: Området är plant med grusvägar. Det finns bord och bänkar vid kanalen och en ramp ner till vattenet. Det finns dock ingen tillgänglig toalett.

Adress: Baggensvägen 35,
132 47 Saltsjö-Boo

Skateboardparken i Rålambshovsparken.

Ta en fika i Brostugan, Kärsön, Drottningholm.

Drottningholms slottspark

Att göra: Ta med picknick och avnjut den i en av Stockholms finaste parker. Titta på slottet och vandra runt i parken eller kolla på hundar som jagar varandra på "hundön". Det är en liten ö mitt i parken där hundar får springa fritt. Servering finns vid Kina slott längst ner i parken.

Tillgänglighet: Området är plant med grusvägar och stora gräsytor. Det går två små broar över till hundön.

Adress: Drottningholm, Lovön, Ekerö
www.kungligaslotten.se/vara-besoksmal/drottningholms-slott.html

Hundparken på Drottningholm.

Rålambshovsparken

Att göra: Kolla på skateboardåkare, hänga i parken, spela boule på Boule Bar eller bada i Mälaren vid Smedsuddsbadet. Servering finns vid Boule bar.

Tillgänglighet: Området är plant med grusvägar och stora gräsytor.
Adress: Smedsuddsvägen 6, 112 35 Stockholm

Sundby gård, Huddinge

Att göra: Titta på bilar som ställs ut i parken i "Classic cars". Det är entusiastfordon, veteranbilar, motorcyklar, mopeder, Mus-

Bilträffen "Classic cars" på Sundby gård.

tangklubben, ja rubbet! Bada eller fiska i sjön Örlången där man kan hyra roddbåtar. Kafé och restaurang finns nere vid sjön med fantastisk utsikt.

Tillgänglighet: Området är plant med grusvägar och stora gräsytor. Tillgängliga parkeringsplatser finns i parken.

Adress: Sundby gårdsväg 5, Huddinge
www.sundby-gard.se

Läs mer om bilträffarna på:

www.sundby-gard.se/biltraffar

Brostugan, Kärsön, Drottningholm

Att göra: Brostugan ligger nedanför Nockebybron på Kärsön vid Mälarens strand. Där finns en restaurang, mini-golfbana samt kanotuthyrning. Under sommaren har restaurangen en ute-grill tänd. Brostugan är även känt för att bil- och MC-klubbar brukar träffas där olika kvällar.

Tillgänglighet: Området är plant och det finns ramp vid ingången till Brostugan. Det finns även många sittplatser utomhus.

Adress: Brostugans väg 1, 178 93 Drottningholm
www.brostugan.se

Magelungens strandpromenad, Farsta

Att göra: Vandra utefter sjön Magelungen på gångvägar efter vattnet, bada eller fiska i sjön. Servering finns vid Farstabadet.

Tillgänglighet: Området är plant. Gångvägen går på delvis nyanlagda gångvägar i trä utefter vattnet. Det finns sittplatser på bryggorna på flera ställen.

Adress: Man kan utgå från flera adresser till exempel Farsta badhus, Farstaängsvägen 3, 123 46 Farsta.

*Tipsen
fortsätter på
nästa sida!*

Pool med 30 grader varmt vatten och både ramp och lift i Stora Sköndal.

Stora Sköndal

Att göra: Bada i utomhuspool med 30-gradigt vatten eller bada i sjön Drevviken. Poolen är gratis att besöka för personer med funktionsnedsättning med assistenter och anhöriga. Servering finns vid badet. Intill badet finns Stockholms första tillgängliga utegym.

Tillgänglighet: Badet har ramp, trappa och lift till poolen. Omklädningsrummen har bland annat handdusch och duschbrits. Området är plant med grusvägar och stora gräsytor. Öppet sommartid.

Adress: Nils Brincks väg 11, 128 64 Stora Sköndal
www.storaskondal.se/vara-verksamheter/funktionsanpassadpool

Gillberga, Södertälje

Att göra: Bada i Malmsjön och promenera i skogen efter en rullstolsanpassad stig. Grillar på fasta grillar och njut av solnedgången.

Tillgänglighet: Området som ligger vid Malmsjön är anpassat för personer med rörelsenedsättning. Det finns ett hus på området som är byggt av Södertälje kommun som är tillgängligt. Under sommaren finns personal från kommunen som kan hjälpa till med olika saker och hålla i aktiviteter. Det finns toaletter i byggnaden med lift och duschbrits och stora utrymmen inomhus vid dåligt väder. Det finns ramp ner till vattnet vid badet.

Adress: Malmsjön 106, 150 23 Enhörna. Kör Enhörnaleden, sväng vänster vid skylten Nya Malmsjöbadet och Gillberga.

www.naturkartan.se/en/sodertalje/gillberga-friluftsgard

Rullstolsanpassad stig vid Gillberga i Södertälje.

Johan med mamma Eva vid Gladövik, Örlångens naturreservat i Huddinge

Flottsbro friluftsområde.

Gladövik, Örlångens Naturreservat, Huddinge

Att göra: Promenera i naturskönt område genom fårhagar ner mot sjön Örlången. Har du tur kommer fåren och hälsar på dig. Det finns flera ställen där man kan sitta och äta sin medtagna mat och flera eldstäder med utlagd ved som man kan använda gratis för att grilla. Det finns två långa pontonbroar, totalt 240 meter, varav den ena är anpassad för fiske från rullstol.

Tillgänglighet: Området är byggt med tanke på personer med rörelsenedsättning. Det går att ta sig fram med rullstol men man kan behöva assistans med att öppna grindar och det finns några mindre backar.

Adress: Med buss: Buss 709 till hållplats Ebbadal. Med bil: Kör väg 259 (Lännavägen) som går mellan Huddinge och Hanninge, sväng av på Ebbadalsvägen vid avfart Ebbadalsvägen V. Följ skyltning mot naturreservatet cirka 200 meter till entrén.

<https://naturkartan.se/sv/guides/huddinge/news/444>

Nya appen – din guide till tillgängliga aktiviteter

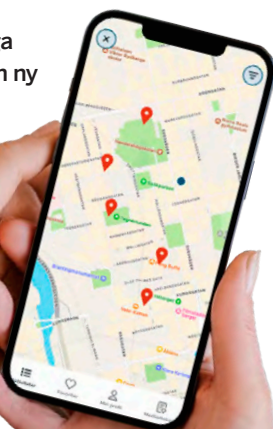
Vill du gå på ponnyridning med islandshäst? Testa bågsytte? Eller bara koppla av med teater? Då är Funkisplats-appen ditt nya förstahandsval till en värld fylld av tillgängliga och spännande aktiviteter.

Att hitta aktiviteter som är tillgängliga har länge varit en utmaning. Många föreningar och organisationer kämpar dessutom både med att nå ut med sina aktiviteter och att få fler deltagare. För att lösa det problemet har Riksförbundet RBU skapat Funkisplats, en digital mötesplats där man kan hitta aktiviteter och lämna tips om saker att göra, oavsett var i landet man befinner sig.

APPEN HAR VUXIT fram genom nära dialog med olika RBU-föreningar i Sverige, där man besökt lokala verksamheter, parasporten och RF/SISU för att hitta samarbeten och samla in behov och idéer. Funkisplats vill göra det lättare att både arrangera och hitta aktiviteter inom allt från idrott och kultur till sociala träffar och friluftsliv.

På Funkisplats kan alla RBU-medlemmar tipsa om aktiviteter i sin närhet, eller på andra orter. När du är på semester kanske du vill passa på att

Spana in roliga aktiviteter i en ny stad.

Du kan både hitta, dela och skapa aktiviteter själv i appen.

besöka en funkisloppis, gå på föräldraträff eller prova på en idrottsaktivitet? Nya aktiviteter läggs in i appen varje dag, vilket gör den till en ständigt uppdaterad plattform för inspiration.

DET FINNS IDAG flera appar med liknande funktioner, som "Sparks" för ungdomsaktiviteter, "ParaMe" för idrott och "Passalen" som fokuserar på inkludering för barn och unga med funktionsnedsättning. Funkisplats fyller dock en unik roll genom att kombinera sociala, kulturella och idrottsliga mötesplatser i en och samma plattform – och den är öppen för alla, oavsett funktionalitet.

Funkisplats välkomnar alla typer av aktörer att bidra med evenemangstips, såsom exempelvis museer, utbildningsarrangörer, friluftsföreningar och evenemangsarrangörer. Målet är att samla alla initiativ som är tillgängliga på ett och samma ställe. Ingressen för appen var stort redan innan

lanseringen. En vecka före start hade Funkisplats över 500 nedladdningar och mer än 400 inlagda aktiviteter, både fysiska och digitala.

BAKOM FUNKISPLATS står RBU:s riksförbund, med stöd av Compileit. Dennis Lennartsson, verksamhetsutvecklare

Dennis Lennartsson

på Riksförbundet RBU, har drivit projektet och appen kommer att fortsätta att utvecklas framöver. Dennis har ägnat hela sitt yrkesliv åt att förbättra tillgänglighet och inkludering för personer

med funktionsnedsättning, bland annat som grundare av European Sign Language Center och appen Spread the Sign. Funkisplats är gratis och finns att ladda ner via App Store och Google Play. Man kan också läsa mer om appen på webben via Funkisplats.se. ●

TEXT: ELSA LENNARTSSON

En vår och sommar fylld av aktiviteter och äventyr

Klappa gulliga djur, åka rallybil, kliva rakt in i ett spännande dataspel – RBU Stockholm erbjuder många roliga aktiviteter i år.

VREX på påsklovet 15 april

Med en grupp vänner måste du lösa gåtor och arbeta som ett lag för att fortsätta framåt i den mörka fästningen. Vissa spelare lyckas hitta den mystiska Diamond Skull. Ni spelar upp till fem personer med Full Body Tracking och Multiplayer-läge på arenan som är på 150 kvm. Det betyder att du kan se dig själv och dina vänner inuti spelet. Spelet passar bra oavsett om du använder rullstol eller är gående.

Rörelseträning med häst på Kungsgården 14–15 april

På loven har vi flera grupper av rörelseträning med häst på stall Kungsgården på Ekerö. Här får du prova att rida och lära dig att sköta om hästen.

Bodyflight 16 april

Här flyger du tillsammans med en instruktör i en vindtunnel. Upplevel-

FOTO: PIXABAY

Följ med till en gård på landet utanför Norrtälje. Där får du bland annat träffa alpakor.

sen blir som ett fallskärms hopp där du svävar i en viktlos känsla i två minuter.

Rally

I samarbete med Haninge MK arrangerar vi en dag på Högstaban där ung-

domar och unga vuxna får åka rallybil på rallybanan. Vi kan erbjuda ungefär 30 unga att åka med i en rallybil med en förare från Haninge motorklubb.

Temamöte om rättigheter och juridik

Vi bjuder in till ytterligare två temamöten om rättigheter. RBU:s förbundsjurist Li Wicén är med och berättar, förklarar och svarar på frågor.

Vill du också vara med?

De aktiviteter som vi kommer att ha under året är presenterade i en preliminär tidsordning men det kan ske förändringar. Det finns heller inga specifika datum ännu så håll utkik i nyhetsbrev, på RBU Stockholms hemsida och på sociala medier efter när just dina favoritaktiviteter sker. Vid vissa av våra akti-

viteter behöver vi hjälp så om du kan och har lust att hjälpa till har du och din familj en garanterad plats på just den aktiviteten. Hör i så fall av dig till oss.

Aktiviteterna vänder sig till medlemmar i RBU Stockholm. Är du inte redan medlem kan du enkelt bli det via vår hemsida rbu.se/bli-medlem.

Fota QR-koden så kommer du till medlemssidan!

Välkommen nyfikna på RBU Stockholm!

Vi vill nå ut till familjer som är intresserade av RBU Stockholm, men ännu inte är medlemmar. Tanken är att vi ses under enklare former, exempelvis för en promenad och grillning i Tyresta nationalpark. Med på plats är befintliga medlemmar som kan berätta om vad medlemskapet har betytt för dem.

Utflykt till Södersved 8 juni

En dag på Södersved som ligger på Värmdö. Tillsammans med naturguiden Lina tar vi oss runt på stigar som är tillgängliga för rullstolar och plockar material i naturen. Lina berättar om djur och natur längs med promenaden. Gruppen bakar pinnbröd och äter lunch i det fria. Om vädret tillåter avslutar vi dagen med att pyssla med det material som vi har plockat i naturen.

En dag på landet 24 maj (0–12 år)

Vi spenderar en dag på landet utanför Norrtälje där vi besöker en familj som har höns, katter, papegoja och alpackor i Karby, Estuna. Här får barnen karda ull, tova och färga ull samt göra pyssel av vad som finns i naturen. Vi fikar och äter lunch i det fria. Allt sker i alpackornas hage som tack vare sin lugna och sociala stil kommer röra sig i gruppen hela tiden. Hela familjen är välkommen.

Segling med Skota hem 25 maj

En populär och rolig aktivitet som vi haft i många år. Testa segeljolle tillsammans med en instruktör eller följ med på en tur med den större segelbåten.

Njut av sommaren i Herrfallet.

Familjeläger Herrfallet 6–13 juli

En vecka i juli hålls familjevecka på Herrfallet, en fritidsanläggning invid Hjälmarens utanför Arboga. Det blir en vecka fylld av lek, samvaro, grillning och annat roligt. ●

Läs mer om aktiviteterna och om hur du anmäler dig på stockholm.rbu.se/kalender

ILLUSTRATION: SHUTTERSTOCK

Lagändringar inom personlig assistans har inte gett väntad ökning

ISF har på uppdrag av regeringen utvärderat hur 2023 års lagändringar för personlig assistans påverkat assistansersättning och Försäkringskassans handläggning av för månen. Den här rapporten är en slutredovisning av granskningen.

Det är fler som har beviljats assistansersättning efter lagändringarna, men inte så många som förväntat. Fler lämnar assistansersättningen än som tillkommer och antalet nyttillkomna är för få för att reformen ska kunna leda till den ökning av mottagare som regeringen avsåg. Det vanligaste skälet till att personer lämnar assistansersättningen är att de avlider.

Två nya grundläggande behov har införts som handlar om att förebygga skada vid en psykisk funktionsnedsättning

och om löpande stöd vid ett medicinskt tillstånd. Kraven för att beviljas tid för dessa är höga, men granskningen visar att Försäkringskassan ibland beviljar tid för dem utan att kriterierna är uppfyllda.

Schablonavdraget för föräldraansvar som samtidigt infördes får konsekvenser som inte var avsedda. Schablonen tar hänsyn till barnets ålder och innehåller ett genomsnitt av alla de grundläggande behov som anges i LSS. Det innebär att avdraget kan bli orimligt stort för barn som har hjälpbehov som är undantagna från schablonavdrag eller inte har hjälpbehov med alla grundläggande behov.

Försäkringskassan har även begränsade möjligheter att ompröva en persons rätt till assistansersättning.

KÄLLA: ISF.SE

Nya regler för dygnsvila

Fack och arbetsgivare har enats om nya regler om dygnsvila för dem som jobbar i privata företag inom vård- och omsorg.

Grundregeln är minst elva timmars dygnsvila, men det ska gå att göra undantag så att bland annat personliga assistenter kan fortsätta ha arbetspass som är upp till 24 timmar långa.

En förutsättning för långa pass är att den assistansberättigade har behov av det men om parterna inte kommer överens kan facket säga nej.

KÄLLA: SVERIGESRADIO.SE

JO avslöjar allvarliga brister i LSS-beslut

Hur sköter kommunerna sina skyldigheter enligt LSS, lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade?

Justitieombudsmannen Thomas Norling ser uppseendeväckande brister i en aktuell granskning.

JO uttrycker oro för att LSS i praktiken inte fungerar som den rättighetslag den är tänkt att vara.

KÄLLA: HEJALIKI.SE

Kulturupplevelser för nyfikna

"Botilda Bengtssons nya liv" på Marionetteatern

TEATER Varför måste Botilda plötsligt dela upp sina leksaker i två lådor? Vad är på väg att hända? Dockföreställningen "Botilda Bengtssons nya liv" är en berättelse om en flicka vars föräldrar har bestämt sig för att flytta isär. Med fantastiska dockor och fantasirik scenografi får vi följa hur Botilda tar sig an sitt nya och annorlunda liv på sitt alldeles egna sätt.

Föreställningen bygger på Lilian Edvalls barnböcker.

Läs mer och boka biljetter:

kulturhusetstadsteatern.se/
stadsteatern/marionetteatern

Info: Från 6 år, spelas fram till den 2 april.

Plats: Marionetteatern, Kulturteatern, Sergels torg.

Botildas föräldrar flyttar isär. Hur ska hennes nya liv bli?

FOTO: MARIONETTEATERN

"Osamsas" på Teater Tre

TEATER "Osamsas" är en kroppslig, ösig, rolig och fartfylld föreställning om hur det är att vara syskon. Lek, bråk, skratt, gråt, avundsjuka och kärlek i en enda röra.

Teater Tre:s egen text om föreställningen: "Osamsas" handlar om att snubbla efter någon som alltid kan bättre. Om att alltid behöva korta in steget och vänta in den som segar. Om att härmas, luras, skoja och retas. Om att klättra över nya hinder för att någon visar hur det går till. Om att upp-

täcka världen ihop med den bästa och jobbigaste personen i hela världen.

Läs mer och boka biljetter:

www.teatertre.se

Rekommenderad ålder: 4–8 år, spelas fram till den 30 april.

Plats: Teater Tre, Rosenlundsgatan 12, Södermalm.

"Evolution" på Mimteatern

TEATER "Evolution" är en mimföreställning om dig och mig och allt vi har omkring oss. Om hur allt började: världen, livet, amöborna, kräldjuren, fiskarna, fåglarna, aporna, VI! Och hur vi fortsätter att utvecklas och tar oss in i framtiden. Några av Sveriges duktigaste mimare gestaltar den allra största historien som börjar med stjärnstoff och slutar med ... ja med vad?

Läs mer och boka biljetter:

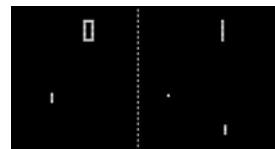
www.pantomimteatern.se

Rekommenderad ålder: 7–12 år, spelas fram till den 26 april.

Plats: Mimteatern, S:t Eriksgatan 84.

Play Beyond Play – en dataspelsutställning på Tekniska Museet

UTSTÄLLNING Se hit alla små och stora gamers! "Play Beyond Play" är Tekniska museets stora dataspelssatsning med ett helt våningsplan av spelupplevelser. Museet har skapat en helhetsupplevelse där besökarna inte bara kan prova sina favoritspel och utforska spelhistorien, utan också

Dataspelsklassikern Pong.

kliva rakt in i olika spel. En rolig och kreativ utställning för såväl den nyinvidgade dataspelaren som nostalgikern som hävdar att Pong från 1972 är det one and only dataspellet. Utställningen är på museet för att stanna och uppdateras med nya spelupplevelser under tidens gång.

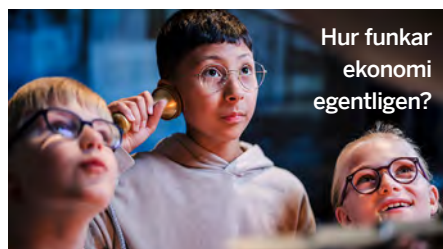
Läs mer: www.tekniskamuseet.se

Plats: Tekniska Museet, Museivägen 7 på Gärdet.

barn och familjer

"Evolution" på Mimteatern om hur allting började.

Hur funkar ekonomi egentligen?

Ekonomiska museet, ekonomilabbet

MUSEUM "Kan du swisha mig till en varm choklad, pappa?"

"Tyvärr, pengarna är slut?"

"Va, hur kan de vara slut när de inte ens finns på riktigt?"

Ja, det där med pengar och ekonomi var nog faktiskt lättare att förstå på kontanttiden, när man fick en sedel eller ett mynt i handen och med blotta

ögat kunde se hur den minskade i takt med att man handlade för den. Nu flyger osynliga pengar mellan mobiler och konton och det är sällan vi håller en hundralapp i handen. Då kan det vara på sin plats med en rolig och kreativ kurs i vad ekonomi är och hur pengar fungerar.

Ta med er "Generation Swish" till Ekonomilabbet på Ekonomiska museet och utforska hur ekonomin hänger ihop och hur vi är en del av den. Ekonomilabbet är uppdelat i fyra teman – hushåll, företag, banker och offentlig sektor. Genom att undersöka varje

tema lär vi oss mer om hur vi påverkar och påverkas av det ekonomiska system vi lever i. Allt på ett roligt, utforskande och kreativt sätt.

Läs mer: www.ekonomiskamuseet.se

Plats: Ekonomiska museet, Narvavägen 13–17.

Ekonomilabbet

Lär om ekonomi på ett lekfullt sätt.

Barnteater väcker fantasi och känslor!

1972

lanserades det numera klassiska dataspelet Pong.

Boktips

Detta är mitt liv

av Rose Lagercrantz

BÖCKER En bok om utanförskap och autism av Rose Lagercrantz. Om att vara fjorton år och aldrig känna sig som de

andra. Men också en bok om alla dem som säger att de vill inkludera, men ändå inte gör det. Vartenda år längtar Sophia efter att få åka på kollo. Hennes högsta dröm är att vara med de andra kollobarnen, men det är inte alltid så lätt. På sin födelsedag bestämmer hon sig plötsligt för att bryta sig ut ur utanförskapet genom att hålla ett tal för de andra om sitt liv. Passar barn i åldrarna 12–15 år.

Pärlfiskaren

av Karin Erlandsson

BÖCKER Trots att hon bara har en arm är Miranda den skickligaste pärlfiskaren av alla. Hon vet att ögonstenen, den mytomspunna och mest värdefulla pärlan, kan bli hennes och tillsammans med en flicka som heter Syrsa ger hon sig ut på ett äventyr där faror lurar överallt. Under resans gång bevisar Miranda att nästan ingenting är omöjligt – inte ens om en har en funktionsvariation. Passar barn i åldrarna 9–12 år. ●

Jag har världens bästa jobb

Ja, så är det verkligen. Jag älskar mitt jobb som personlig assistent.

För ungefär tio år sedan insjuknade jag i utmattningssyndrom och blev väldigt sjuk. Jag hade jobbat 25 år på förskola och var med i den nedåtgående spiralen av nedskärningar och tuffare arbetsmiljö. Arbetet med barnen var fantastiskt men nu behövde jag helt enkelt söka mig till något annat för att ha ett arbete som håller över tid.

Det var då jag såg en spännande annons om att en familj sökte en personlig assistent till deras då 16-åriga dotter. Jag var överlycklig när jag fick jobbet efter en nervös men fin arbetsintervju med flickan, hennes föräldrar och en personlig assistent som arbetade hos henne då och fortfarande gör det och som numera är min kollega.

JAG VAR HELT ny i funkisvärlden och det kändes lite läskigt i början men flickan och jag fick snabbt en fin kontakt och jag kom in bra i familjen. Av mig går hon under namnet "Gladaste tjejen" för hon är glad nästan jämt.

Vi gör massor av roliga saker tillsammans som att träna på gym, gå på bio, besöka 4H-gårdar, vara på fritidsgården och ibland gör vi längre resor till exempelvis Kolmården. Är vi på hemmaplan tar vi cykelturer, spelar spel, pysslar och målar. Hon gillar att

” Jag har verkligen hittat min plats i livet och det är en ynnest att få ha ett så fint arbete att gå till.

busa så det gör vi ofta. Att leka kurragömma är också en favorit. Vi har likasom aldrig tråkigt.

DESSUTOM ÄR DET världens mest tack-samma jobb. Varje arbetspass blir jag överöst med kramar och kindpussar. Om jag är sjuk eller ledig någon dag så sätter hon upp en bild på veckoschemat med ordet "besviken", för då saknar hon mig och är besviken på att jag inte kommer just den dagen. Sitter vi i kökssoffan och pysslar med något så har vi benkrok. Ni vet armkrok fast med benen. Skrattar gör vi mest hela tiden.

Ibland tycker hon att jag är pinsam men blir det extra roligt så ropar hon "igen, igen"! Ibland ber om hon papper för att torka sina glädjetårar när vi gör något hon blir rörd av. Gör vi någonting bra så kör vi en "high five". Ja ni fattar.

Hon är otroligt kärleksfull och in-kännande och ibland kan man fråga sig vem av oss som är assistenten. Hon hämtar plåster om jag har ett sår någonstans och en handduk om jag blivit blöt ute. Hon är som ett lyckopiller och

Maria Karlsson

Ålder: 52 år.

Bor: Vallentuna

Yrke: Utbildad barnskötare, jobbar som personlig assistent sedan sju år tillbaka.

jag är helt övertygad om att hon har bidragit till att jag mår så bra som jag gör idag efter min resa med utmattning.

I förskolan pratade jag ofta om att vi inte ska släcka barnens stjärnögon utan låta dem ha inflytande och testa och göra saker som just dom tycker om. Jag arbetar exakt likadant idag med Gladaste tjejen för att hon ska testa allt hon vill och göra just de saker hon tycker om.

JAG HAR VERKLIGEN hittat min plats i livet och det är en ynnest att få ha ett så fint arbete att gå till. I januari firade vi att vi varit kompisar i sju år och jag hoppas på flera roliga och fina år tillsammans. ●

Åsikterna i texten är skribentens egna.

2 TIPS FRÅN MARIA

1 FILMEN "ARMLÖS, BENLÖS, MAKALÖS".

En dokumentär från 2004 som handlar om Mikael Andersson som föddes utan armar och ben och hur han med sin envishet byggt upp ett liv som en stark familjefar och föreläsare.

2 BOKEN "LÄRA FÖR LIVET: MOTIVERANDE UNDERVISNING I SÄRSKOLAN"

av Marie Nilsson Nordfors. Författaren skriver om hur man med ett medvetet arbetssätt kan utveckla elevens förmågor och aktivera tänkandet.

Hitta din plats i RBU!

Tipsa Utsikt eller skriv krönika

I RBU:s medlemstidning Utsikt berättar vi om sådant som berör och kan hjälpa våra medlemmar.

Den når, förutom våra medlemmar, även handläggare, beslutsfattare och verksamheter inom region Stockholm. Förutom att ge tips om ämnen eller personer du skulle vilja att vi intervjuar, har du möjlighet att skriva en krönika.

En krönika är en kortare text där skribenten (författaren) ges utrymme att uttrycka sina egna tankar och reflektioner kring saker. Krönikan ska ha en koppling till funkisvärlden, det vill säga händelser eller personer som själva har eller har anhöriga med funktionsnedsättning.

Var med och påverka

RBU Stockholm arbetar med påverkansarbete både inom Region Stockholm och länets kommuner. Vi försöker påverka politiker och tjänstemän inför beslut om exempelvis transportfrågor (såsom rullstolstaxi,) skolfrågor, hjälpmedel och fritid.

Vi skapar opinion och förändring genom att skriva debattartiklar, genomför aktioner, manifestationer och demonstrationer, vi medverkar i olika råd på kommunal och regional nivå.

Delta i våra aktiviteter

Varje år genomför RBU Stockholm en mängd aktiviteter såsom läger, utflykter, pyssel, musik och mycket annat. Har du förslag på en aktivitet? Vill du

FOTO: JAN-ERIK JONSSON

Johan Lystad kör labyrint-paraorientering vid Karlbergs slott.

vara med och arrangera en aktivitet? Vi tar gärna emot idéer på nya roliga saker att kunna erbjuda våra medlemmar.

Har du idéer på reportage eller personer vi borde intervjua för Utsikt, förslag på aktiviteter eller vill engagera dig i påverkansarbete? Kontakta oss på kontakt@stockholm.rbu.se eller ring 08-650 58 12.

RÖRELSEHINDRADE BARN & UNGDOMAR

STOCKHOLMS LÄN

STYRELSE

ORDFÖRANDE

Carina Pahl Skärlind
carina.pahl.skarlind@gmail.com

VICE ORDFÖRANDE

Agnes Serfözü
agnes@ramp.nu

KASSÖR

Robert Metz
robert@metzdata.nu

LEDAMÖTER

Ewa Wodzyńska
ewawodzyńska84@gmail.com

Mica Slätt

mica_hemma@hotmail.com

Kevin Nordfors

kevin.nordfors@outlook.com

Revan Hana

revanhana1@gmail.com

ERSÄTTARE

Mandana Lagerlöf

mandana.lagerlof@gmail.com

Mario Krolo

VILL DU KONTAKTA NÅGON?

Om du önskar komma i kontakt med någon i föreningen, exempelvis en annan förälder, går det bra att ringa eller skriva till Jessica Stjernström eller Elise Jeppsson på kansliet så förmedlar de kontakten åt dig. Se telefonnummer och e-postadresser nedan.

KANSLI

Jessica Stjernström

kanslichef och ombudsman
75%, 0766-471450,
jessica.stjernstrom@stockholm.rbu.se

Elise Jeppsson

kommunikatör 100%,
0766-471451,
elise.jeppsson@stockholm.rbu.se
Therese Lagerman,
intressepolitisk
talesperson 40%,
0766-471452,
therese.lagerman@stockholm.rbu.se

Annika Stridh

ekonomi 15%,
annika.stridh@stockholm.rbu.se

Elinore Brandén

fondhandläggare 15%,
elinorebranden@hotmail.com

FÖLJ RBU I SOCIALA MEDIER!

Gilla RBU Stockholm på Facebook och Instagram för att se nyheter och aktiviteter.

Ibland lyser solen in ...

Vår dotter Claudia har en intellektuell funktionsnedsättning. Hennes förmåga att tolka och reagera på omvärlden, är på många sätt som ett litet barns, trots att hon är vuxen. Det är inte så lätt för andra att förstå och jag brukar tänka att jag förstår att de inte förstår. Samtidigt gör det ont i föräldrahjärtat när dem vi möter inte alls kan tänka sig in i hur hon upplever världen. Tyvärr händer det alltför ofta och då känns det så mörkt och kallt.

I vintras landade vi på Arlanda efter en vecka på Teneriffa. Det var natt när vi stod där och väntade på bagaget. Plötsligt – bomblarm! Omedelbar utrymning! Det blir kaos när alla springer i panik. Vi sliter i Claudia för att skynda oss. För varje steg tänker jag: "Nu kommer smällen och tryckvågen så att vi flyger ut genom glasväggen". På något sätt lyckas vi ta oss ut, in i bilen och hem. Den natten kan ingen av oss sova. Claudia gråter och är förtvivlad. Sedan följer ändlösa samtal till Arlanda, dels för att få en förklaring på vad som hände, dels för att få tag på vårt bagage. Bomblarmet

” Det blir kaos när alla springer i panik. Vi sliter i Claudia för att skynda oss.

ILLUSTRATION: ERIK DOMELLÖF

visade sig vara falskt, men för oss är skadan ändå stor. Claudia är orolig och har mardrömmar. Våra förklaringar når inte fram till henne.

EFTER EN TID hör Karl av sig till mig. Han är chef på Arlanda och har fått veta hur Claudia reagerade på utrymningen. Nu undrar han om hon vill komma och hälsa på. Kan det lindra hennes oro om hon får se Arlanda på ett annat sätt? Det dröjer ett tag innan Karl och hans kollega Peter hittar en tid för besöket.

När det är dags att åka, vill Claudia inte följa med. Hon visar med sitt kroppsspråk att hon är skeptisk. Vi lirkar och lyckas till slut få in henne i bilen. I ankomsthallen möter Benny. Han har titeln Duty manager. Inte vet jag vad den titeln innebär, men så mycket vet jag som att Benny är en person som har full koll på hur man

närmar sig människor på rätt sätt. Han ler vänligt och ger Claudia en nallebjörn. Därmed är isen bruten och Claudia hoppar jämfota av glädje.

FÖRSTA ANHALTEN på rundturen blir incheckningsdisken. Claudia och Benny ska bli fotade där och eftersom mannen som jobbar i disken, troligen kommer med i bakgrunden på fotot, blir han tillfrågad om det är ok. Nej, säger han. Ska det vara ett foto med den här unga da-

men, då vill han vara med ordentligt. Det blir en bild med dem allihop tillsammans.

Resten av dagen ägnas bland annat åt att se hur bagagebandet fungerar, en mycket god lunch och en tur upp på terrassen för att se planen lyfta och landa, allt under Bennys vänliga ledning. Och Claudia tycker att Arlanda inte är så tokigt i alla fall. Sår kan läkas med förståelse, vänlighet och omtanke.

Ibland lyser solen. Den värmer och når in i varje vrå. Livet blir ljus och hjärtat varmt. Tack Karl, Peter och Benny!

NALLEN HAR NU införlivats i gänget här hemma tillsammans med Pandan, Kaninen, Lill-musen, Pelle och de andra. Gissa vad nallen heter? Benny förstås! ●

Helena Schramm Hedelin